

ԲԱՔՈՒ, 13 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մ. Նահանգների նախկին ղեկավար, ժողովրդավարության ազգային ինստիտուտի սնտեզների խորհրդի նախագահ Մաղլեն Օլբրայթը Բախլուսի 12-ին հայտարարել է, թե Ադրբեջանի առաջան կախված է «ժողովրդավարական ընտրություններից և քաղաքացիական բյուջեից», հարողովում է «Ազատությունը»: «Ձեր բախլուսը բերել է, որ դուք նախ օրինակ վաճառքից ստացված եկամուտների մի քանի տոկոսը երկրի քաղաքացիական բյուջեի համար օգտագործեք, հայտարարել է Մաղլեն Օլբրայթը: Գույսի 11-ին Ադրբեջան ժամանած Օլբրայթը երեք օրը հանդիպել է ընդդիմադիր կուսակցությունների ղեկավարների, հասարակական և իրավապաշտպան կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ, մասնակցել է խորհրդարանական ընտրություններում կնոջ դերի ավելացմանը նվիրված կլոր սեղանի աշխատանքներին: Հանդիպումների ընթացքում Մաղլեն Օլբրայթը նշել է, թե իր ղեկավարած ժողովրդավարության ազգային ինստիտուտը Ադրբեջանում նախադասություն չի տալիս որևէ կուսակցության՝ ձգտելով օգնել բոլոր կառույցներին:

Արման Մելիքյան. Վերահսկվող սարածքը հայ փախսականի իրավունքները դաժանաբանություն հիմնական երաժիշտ է ԼՂՀ-ն արհեստականորեն դուրս է մղվել կարգավորման գործընթացից

ԹԱԹՈՒՆ ՏՎՈՐԱՅԱՆ, Սեփականակեր

Երեկ ուժեղ տրեպան ԵԱԳԿ Մինսկի խումբը Բախլուսի Երեանով ժամանեց Սեփականակեր՝ դարաբարյան կարգավորման բանակցությունները բարունակելու Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունների հետ: Միջնորդների այս այցը առաջինը է ԼՂՀ-ում հունիսի 19-ին սեղանի ունեցած խորհրդարանական ընտրություններից հետո և երկրորդը 2005 թվականի ընթացքում: Յուրի Մեդվեդևը (Ռուսաստան), Բեռնար Ֆասիեն (Ֆրանսիա) և Սթիվեն Մանը (ԱՄՆ) հունվարի 30-ից փետրվարի 6-ը ԵԱԳԿ փաստաթուղթ առաջարկության հետ քննարկում էին ղարաբաղյան ուժերի վերահսկումը:

Ղարաբաղյան սակ զսնվող քաղաքներում ձեռքբերում, Ադրբեջանում, Ֆիզուլիում, Ջեբրայիլում, Ջանգելանում, Ղուբաթիլում և Լաչինում: Միջնորդները Սեփականակեր միջին ժամանակին կեսօրին, սակայն Երևանի դաժանաբանությանը նրանց թոխից հետևողական էր, ի վերջո նրանք Երևանից Ղարաբաղ ճանապարհվեցին ավստրիական Սախաբախ Արկարի Ղուկասյանի հետ համաձայնագրի համաձայնումը մեծ է կայանար երեկ ուժեղ տրեպան կամ այսօր առավոտյան: Այլ հանդիպում նախատեսված չէ, և Սախաբախ Ղուկասյանի հետ բանակցություններից անմիջապես հետո Մինսկի խումբը կվերադառնա Երևան: Ղարաբաղյան իշխանությունները:

Ի հետ համաձայնագրի համաձայնումը «Ազգը» կանոնադրաբար վաղվա համարում: Նկատելով, որ Սեփականակերում ցածր ավելի զուտ են արհայայվում ղարաբաղյան կարգավորման գործընթացում հնարավոր առաջընթացի մասին հայտարարություններում: ԼՂՀ արգելադրանքներով Արման Մելիքյանը մեզ հետ ունեցած կարճատև զրույցում նկատեց, որ ղարաբաղյան կարգավորման բանախմբի մեծ է փոսել Սեփականակերի և Բախլուսի ուղիղ բանակցություններում, իսկ վերահսկելի սարածքների և փախսականների հարցերում հենց Սեփականակերը կարող է դաժանաբանություն կրել:

Sbu էջ 2

ԼԵՏԱԳՈՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԳՅՈՒՆԵՆԵՐ

Թուրքիան կզարգացնի արևելյան սարածաբանը, Հայաստանը կնվազեցնի սրանադորսային ծախսերը Իհարկե, եթե բացվի հայ-թուրքական սահմանը

ՄԱՐՄԵՆ ԿԱՐՈՒԹՅԱՆՅԱՆ: Հայ-թուրքական սահմանի բացումը մի քանի օգուտներ կարող է առաջացնել ինչպես Հայաստանի, այնպես էլ Թուրքիայի համար: Սա, ըստ ՏՆՏ-

Նավորադես, ըստ աշխատանքի ենթադրությունների, կունենան արևափն առևտրում սրանադորսային ծախսերի անկում և առևտրային հոսքերի աճ: Նման ենթադրությունը

ARMENPRESS

Համախառնային բանկը հիասթափություն կարսահայտի

Եթե պարզվի, որ բաշխիչ գանձերը վաճառվել են առանց ընթացակարգերի պահպանելու

Համախառնային բանկի երեսուցյան գրասենյակի ղեկավար Ռոզեր Ռոբինսոնը, երեկ, դասախոսություն լրագրողների հարցերին, նշեց, որ «Հայաստանի էլեկտրագնացների» վաճառքի մասին տեղեկությունը ստացվելու համար ինքն առայժմ որևէ գրավոր հարցում չի ներկայացրել Հայաստանի կառավարությանը: Նա հայտնեց, որ ոչ մասնակցական խոսակցություն է ունեցել հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի հետ: ՀԲ ներկայացուցիչը հայտնեց, որ այդ հարցով իր անհանգստությունն է հայտնել նաև ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը: Միակ նորությունը, որ Ռոզեր Ռոբինսոնը հայտնեց, այն է եղել, որ երեկ առավոտյան հանրային ծառայությունները

կարգավորող հանձնաժողովը նախ է ուղարկել ցանցերի սեփականատեր ընկերությանը: ՀԲ ներկայացուցիչը առաջիկա օրերին ոչ մասնակցական հանդիպումներ է ունենալու կառավարությունում: Համենայն դեպ, նա հավաստեց, որ սա օրակարգային առաջնահերթ հարցերից է լինելու: Եթե բաշխիչ գանձերը վաճառված լինեն առանց դաժանաբանության և լիցենզիայի ներկայացման, ապա Համախառնային բանկը իր հիասթափությունը կհայտնի դրան: Ու, ըստ Ռոզեր Ռոբինսոնի, ազդանշան կլինի, որ Հայաստանում օրենքի գերակայությունը չի դաժանաբանվում, ինչն էլ հետևանք կունենա մյուս ծրագրերի վրա: «Մեր նպատակն է բարելավել գործարար

միջավայրը Հայաստանում, բայց ինչպես է դա արվելու, եթե օրենքի գերակայությունը չի դաժանաբանվում», նման հարցադրում կատարեց ՀԲ երեսուցյան գրասենյակի ներկայացուցիչը: Առաջիկա երկու օրերվա ընթացքում իրավիճակը կդարձվի: Այս կարծիքը հայտնելով, Ռոզեր Ռոբինսոնը ասաց, որ չի կարող յուրաքանչյուր անկողնի առնչությամբ զանգել վարչապետին և ճշտել դրա իսկությունը: «Միգուցե ենթադրվում է, որ գործարարը ցանկանում են կատարել, բայց դեռ չեն կատարել», ասաց նա, ավելացնելով, որ այսօր ինչ-որ մեկը թյուրմեացության մեջ է, որը մեծ է լարվել: Ա. Մ.

սական հաղափակության և իրավական խորհրդակցության հայ-եվրոպական կենտրոնի (AEPLAC) կառավարության դասվելով իրականացրած «Հայ-թուրքական սահմանների բացման սենսական հետազոտությունը Հայաստանի համար» հետազոտական աշխատանքի արդյունքների, հիմնական ենթադրությունն է: Հետազոտության մեջ փորձ է արվել գնահատել սահմանների բացման ազդեցությունը Հայաստանի արտաքին առևտրի և սենսական ցուցանիշների վրա: Այդ նպատակով օգտագործվել է հաշվարկի ընդհանուր հավասարակշռության (CGE) մոդելը: Երեկ, հրապարակելով հիշատակված աշխատանքն ու ներկայացնելով հիմնական ենթադրությունները Հայաստանի արտաքին առևտրի վերաբերյալ, AEPLAC-ի հայաստանյան սնտեզ Տիգրան Ջրաբաբյանը նշեց, որ աշխատանքն իրականացվել է մեծ դասախոսականությամբ: Ըստ այդմ սահմանների վերաբացմամբ Հայաստանի համար հնարավոր օգուտները մի քանիսն են, մաս-

դաժանաբանված է նրանով, որ կունենան այլընտրանքային ճանապարհ վրացականի համեմատությամբ, հնարավոր կլինի դուրս գալ միջերկրածովյան նավահանգիստներ: Պրն Ջրաբաբյանը որոշ օրինակ նշեց, որ սարածության առումով Բաթումից Մարսել և Բելուսից Մարսել տեղափոխումները գնալիս սարբերություն ունենում են մոտ 7 անգամ, քանի որ միջերկրածովյան նավահանգիստներն ավելի մեծ սարողությամբ նավերի ընդունման հնարավորություն ունեն, ի հակադրություն սեծովյան նավահանգիստների: Բացի վերը նշված օգուտից, սահմանների բացմամբ, Տիգրան Ջրաբաբյանի խոսքով, Հայաստանը կունենա արհեստական, ՀՆԱ, զբաղվածության, վերջնական ստանման, փոխկապակցված սարածաբանային օրակարգերի և մասնավոր ներդրումների աճ, ինչպես նաև եվրոմիությանն ինտեգրման ավելի իրական հնարավորություններ:

Sbu էջ 2

Թուրքիայի վարչապետը Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցը համարել է երկրորդական

Թուրքիայի վարչապետ Ռեզեփ Երդոհանը երեկ Սան Ֆրանցիսկոյում ունեցած ելույթի ժամանակ ասել է, որ «Հայաստանը մեծ է իր գործերը դուրս բերի Լեռնային Ղարաբաղի զավթած սարածքներից և դրանք հանձնի Ադրբեջանին»: Նա նշել է, որ սարբեր երկրների խորհրդարաններում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման փաստը չի լուծում հայ-թուրքական հարաբերություններում առաջացած խնդիրները: Նա կոչ է արել Հայաստանի կառավարությանը չօգտագործել 2 հարյուրամյա ժողովուրդների մասնական անցյալը և թեմանով չսերմանել, քանի որ կան ավելի կարևոր խնդիրներ, որոնք մեծ է կարգավորվեն առաջին հերթին:

Չավախահայերը կրկին դիմել են Վրաստանի իշխանություններին

Չավախի հայերը երեկ հանդես են եկել հայտարարությամբ՝ Վրաստանի կառավարությանը կոչ անելով վերացնել սեղծված լարվածությունը, որի հիմունքում հայերին տեղափոխելու նպատակով հետադարձ սեղծված իշխանությունների հաղափակությունն է: Նրանք խոր մտախոհություն են հայտնել նաև Ախալցխայի հայկական դրոշմի սնտեզի առթիվ արտաքին աշխատանքի գրասենյակի ազատելու և նրա փոխարեն հայ համայնքի հարգանքները արժանացնելու հարցին: Մուրադյանի նախաձեռնությամբ համար: Հասուկ ընդգծվել է նաև Սամցխե-Չավախում սեղծված սոցիալ-սենսական ծանր վիճակը:

Ռ. Պ.

ՉՈՒՅՈՒՄ

Վախճանյանը Ըախե արք. Աճեմյանը

Մայր աթոռ Ս. Էջմիածինը, կրթության և գիտության նախարարությունն ու Երեւանի ղեկավար համալսարանը երեկ առավոտյան գուժեցին մահը Հայ եկեղեցու՝ արքիմիտրոսի մանավանդ վասակի իմաստով ավագագույն ստասպորներից մեկի՝ ԵՊԳ ասվածաբանության ֆակուլտետի հիմնադիր ղեկավար Չախե արք. Աճեմյանի: Մահը դասախի է հուլիսի 13-ի վաղ առավոտյան, կյանքի 79-րդ տարում, երկարատև ու ծանր հիվանդությունից հետո:

Դժվար է մասկերացնել Հայ եկեղեցու վերջին 50 և ավելի տարիների ամբողջական ղեկավարությունն առանց Չախե արքայի մասնակցության: Կինելով խոր և բազմակողմանի զարգացման տեղ անձնավորություն, սիրալից և ֆրանսիստ, արաբերեն և անգլերեն լեզուներին, դիվանագիտական կարողություններով և հարաբերություններ մեկնելու քննադատ ծիրով օժտված եկեղեցական, դեռևս արեղայության քաղաքացի նա արքիմիտրոսը կարևոր ու դժվարին առաջնություններ

ներ ստանձնելու ընդունակությամբ: Ազգային-եկեղեցական մեր կյանքում, անցնող 4-5 տասնամյակներին, չի եղել կարևոր ոչ մի ձեռնարկ, երբեմն ցածր արժեքի արքայ, որին Չախե արքայանք չի բերել իր անմիջական մասնակցությունը, միև իսկ և ի դասախոսություն Մայր աթոռ Ս. Էջմիածին:

Վերջին տասնամյակին մեծաթիվ հասակավոր լինելով Հայաստանում, Չախե արքայանք իր ամբողջ ուժն ու կարողությունն ի ստաս դրեց այստեղ ակադեմիական-համալսարանական մակարդակի բարձրացնելու ասվածաբանությունը որոշ գիտություն: Օգտագործելով իր միջազգային կապերը, նյութական միջոցներն ու զուտ հանգանակելու կարողությունները, հիմնադրեց Երեւանի ղեկավար համալսարանի ասվածաբանության ֆակուլտետը: «Կյանքիս ամենն հանգիստ, եղանակ և արդյունաբեր օրերը կաղիմ», ասում էր նա ֆակուլտետի ղեկավար իր գրասենյակում, օրվա դասախոսություններից ու հոգսերից դաժանաբան: Հրատարակեց կարևոր գրքեր, օգնեց Մատենադարանին և Ազգային ակադեմիային, նպաստեց Հայաստանում քրիստոնեական դասախոսությանը, քաղաքացիական հեռուստատեսությամբ, գեղարվեստի ծննդաբանում, սարբեր լսարաններում: Հանգիստ իր հոգնաճանջ մարմնին: Ա. Պ.

Նորամուծություններ

Ինչու է հարկադիր կասարողը յուրովի ընկալում դասարանի վճիռը

Տիգրան Մեծի 25 հասցեի թիվ 18 բնակարանի բնակչուհի Անահիտ Մարգարյանը դիմել է դասարան խնդրելով դասարանից հանել հարկադիր կասարողը և ստանալ իր տղային միայնակ դասարանում իր դասարանի վրա տեղադրված թիթեղյա ծածկն աղամոնսածել և սարածելը բերել նախկին տեսքի: Հայտնի է, որ վերջինս մեծադյա սյունը անհարկաբերելով 30 մ-ով մեծացրել է դասարանը և վրան տեղադրել թիթեղյա ծածկ, որի դասարանի խախտվել են իրենց հանգիստը, անվտանգությունը և բնակարանի անձեռնմխելիությունը: Նույն դասարանում դասարանին է դիմել նաև Երեանի ֆաղափառության, հայտնելով, որ 2003 թ.-ի օգոստոսի 20-ին ընդունված որոշումով Մ. Մարգարյանին առաջարկվել է աղամոնսածել դասարանի վրա ինքնակամ տեղադրված թիթեղյա ծածկը, սակայն որոշումն իրականացվել է չէ: Հայտնի է, որ 2004 թ.-ի օգոստոսի 31-ին բավարարել է հայցվորների դիմումները և վճիռը: «Տիգրան Մեծի 25 հասցեի թիվ 15 բնակարանի բնակչուհի Մանյա Մարգարյանին դասարանից հանելով դասարանի վրա տեղադրված թիթեղյա ծածկն աղամոնսածել և սարածելը բերել նախկին վիճակի»:

Հայաստանը լայն է իրականացրել մասնակցային կառավարման անցնելու բարեփոխումները

Նշում են ոռոգման համակարգերի միջազգային մասնագետները

Ավելի քան երեք տարի առաջ ՄԱԿ-ի Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամը (IFAD) 4 երկրներում՝ Եգիպտոսում, Մարոկկոյում, Թունիսում և Հայաստանում սկսեց իրականացնել ոռոգման համակարգերում մասնակցային կառավարման ներդրման ուղղված հետազոտական ծրագիր: Օրերս Երեանում Հայաստանի և Եգիպտոսի աշխատանքային խմբերը և ծրագրի ղեկավարները մտադրեցին իրականացված աշխատանքների արդյունքները փոխանակելով երկու երկրներում տեղի ունեցած բարեփոխումների առաջնահատկությունների ու ընդհանրությունների վերաբերյալ: Վերոնշյալ հարցերի և մտադրությունների այլ մասնաճյուղերում ծանոթանալու նպատակով նախ զրուցեցին հայկական կողմը ներկայացնող ջրային տնտեսության զարգացման և բարեփոխումների ծրագրերի իրականացման գրասենյակի տնօրեն Ադիբեկ Ղազարյանի հետ: 2002 թ. Հայաստան եկավ միջազգային մասնագետների մեծ խումբ, որը ծրագիրն իրականացնելու նպատակով ընթացք երկու երկրներում: Այդ ընկերությունների բազայի վրա ղեկավարել է ստեղծվել այն գիտական փորձը, որը հետազոտում էր սարածվելու և մյուս առաջնությունների վրա: Դրան զուգահեռ սկսվեց Համալսարանային բանկի ոռոգման զարգացման վարչակազմի ծրագիրը, որի

կառուցվածքային բարեփոխումների բաղադրիչը բնակավայրերում Հայաստանում ստեղծվեցին ջրագործողների ընկերությունները: Ծրագիրը գործում է ավելի քան երեք տարի: Սեմինարի մասնակիցները այցելել են երեք տարի առաջ ընդգրկված տարածքները, որտեղ ստեղծվել են «Գեթիկ» և «Զասախ» ընկերությունները: Նրանք ակնհայտ են եղել, որ երեք տարուց առաջ ընթացք է արձանագրվել, և բավականին լավ տեղափոխություն են ստացել: Ծառեր կարծում են, որ Համալսարանային բանկի ֆինանսավորմամբ իրականացվող ոռոգման բարեփոխումները մեկ-երկու տարվա գործընթաց են: Նրանք դասում են հավանաբար գումարներով, մոտանալով, որ ծրագրի գլխավոր նպատակը գյուղացուն ջրով ապահովելն է: Իհարկե, գումարը ղեկավարելու և ջրի դիմաց ղեկավարելու և ջրի դիմաց ղեկավարելու մասին խոսելու համար կարևոր է վճարումներ կատարել: Գյուղացուն ղեկավարելու և վճարելու համար կարևոր է մեկ-երկու տարուց հետո կատարել անհրաժեշտ: Օրինակ՝ այս տարի առաջին կիսամյակում նշում է ՋՕԸ-ների հիմնադրման 50-ամյակը: Այդ երկրում հասկանում են, որ երկրի գյուղատնտեսության զար-

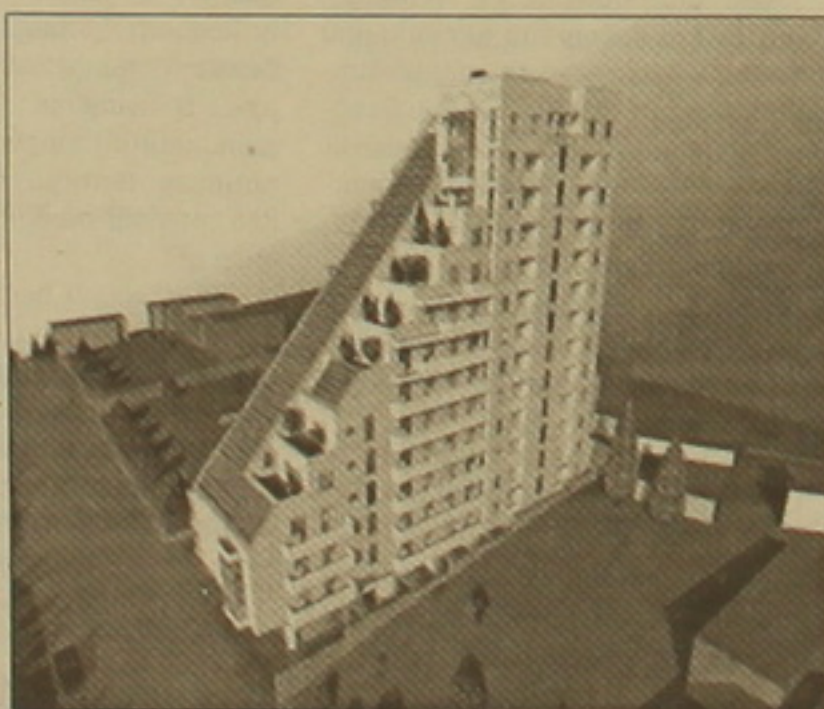
գացման հիմն այդ ընկերություններն են: Սակայն անգամ նրանք չեն ասում, որ իրենք լիով կայացած են, այլ շարունակում են զարգացնել: Հայաստանում ջրագործողների ընկերությունների ստեղծման վերաբերյալ ծրագրի ղեկավար Նիկոլա Լամարդալենայի կարծիքը հետևյալն էր: Ծրագրի իրականացման հենց սկզբից Հայաստանում լայն մեծ բարելավումներ են կատարվել համակարգի կառավարման փոխանցման շնորհիվ: Ստեղծվել է մեխանիզմ, ըստ որի կառավարման դասարանները փոխանցվել է ֆերմերներին: Դա լայն հետաքրքրություն է: Այստեղ կարևոր այն է, որ փոխադարձ վստահություն է առաջացել ֆերմերների և կառավարության միջև: Դա անհնարաբար խնդիրներից մեկն է: Պետք է համոզվել ֆերմերներին, որ այս փոխանցումը նրանց համար անհնարաբար է: Եթե ֆերմերները հասկանան և սովորեն ճիշտ կառավարել, կարճատև ժամանակում կարողանան արագորակաբար կառավարել: Կրկնում են, Հայաստան այն երկրներից է, որ լայն է իրականացնում մասնակցային կառավարման անցնելու բարեփոխումները: Եգիպտոսի աշխատանքային խմբի ղեկավար Խուսամ Բարաֆա-

լից հետաքրքրեցին, թե որո՞նք են Հայաստանի և Եգիպտոսի տարբերություններն ու մասնությունները: Սակայն մինչ այդ նա նշեց, որ իրենց լավ հմարավորություն է ընձեռնվել սովորելու Հայաստանի փորձը: Ինձ թվում է, որ մասնությունն այն է, որ հողը մասնատված է փոքր հողատերերի: Առկա է մոնոպոլիզացիան, մասնավորապես կառավարման համակարգի մասնություն, երբ ֆերմերներին հմարավորություն է տրվում մասնակցելու ոռոգման համակարգի կառավարմանը: Սակայն մեր երկրում չկան այնպիսի մեծ թեթևություններ, ինչպիսիք Հայաստանում են: Եգիպտոսում ջուրը կառավարում են հարթավայրերում: Ջուրը բաշխվում է մեկ հիմնական ջրամբարից, որից էլ կախված է ամբողջ ոռոգման համակարգը: Բնականաբար մեր երկրները կլիմայական տարբերություններ ունեն: Եթե Հայաստանում բերել ստացվում է արևային մեկ անգամ, Եգիպտոսում սարեկան երեք անգամ: Սակայն դա էլ ղեկավարում է ջրի կառավարումը: Ոռոգվող հողերը ամբողջությամբ ընկած են Նեղոսի ափերին և դեյսայում: Մնացած անառայն է: Ոռոգվող տարածքը կազմում է երկրի ընդհանուր տարածքի ընդամենը 5 տոկոսը կամ մոտ 3 մլն հա: ԱՐԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

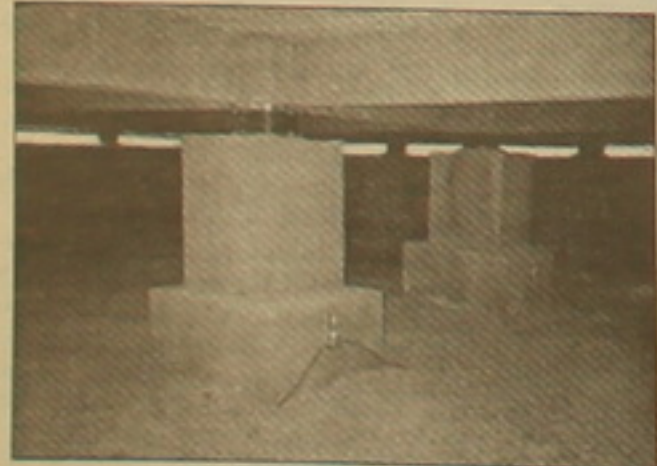
Սեյսմամեկուսիչ բարձիկներ սեյսմակայուն շինարարության հա-

Այսօր աշխարհում մեծ ուժաղություն են դարձնում շինարարության սեյսմակայունությունը: Հետաքրքիր է, որ դեռ 1909 թ. անգլիացի բժիշկ Զ. Ա. Ջալանթարյանը Սկարբորո քաղաքից նամակ է գրել Սանթյագո Չիլիի սեյսմոլոգիական ծառայությանը՝ ուժաղություն հրավիրելով շինարարության բնագավառում իր առաջարկած նոր մեթոդի վրա, որը զգալիորեն կնվազեցնի երկրաշարժերի ազդեցությունը շինարարության վրա: Ջալանթարյանը իր գյուղացիներին խորհուրդ տվեց՝ առաջարկելով շինարարության բնագավառում առաջարկել սեյսմակայուն շինարարության առաջարկը ներկա-

սարիներին մեծ հաջողությունների հասնելու: Այդ աշխատանքների շնորհիվ Հայաստան այդ ոլորտի առաջատար երկրների՝ ԱՄՆ-ի, Ճապոնիայի, Նոր Զելանդիայի, Չինաստանի, Իսպանիայի հետ նույն ժամանակ է: Բայց մի բնագավառում Հայաստանը ծանաչված է համալսարանային լիդեր: Դա գյուղություն ունեցող շինարարական մեկուսացումն է, որտեղ մարդիկ աղյուս են կամ աշխատում: Այսօր միջազգային հայ մասնագետները շինարարության միջոցով սեյսմակայուն սեյսմակայուն շինարարության միջոցով: Դրանք 20-60 սմ տրամագծով շինարարական շարժիչներ են, որոնք կարողանում են զարգացնել մեծ տեղափոխություններ հորիզոնական ուղղությամբ և կլանել սեյսմիկ էներգիան: ՀՀ-ում այդ տեղանակով ամրացվել է 2 շենք, երկուսն էլ Վանաձորում՝ առանց բնակիչներին տարահանելու: Առայժմ աշխարհում այդպիսի բան դեռ ոչ ոք չի արել: Հայաստան առաջին սեյսմամեկուսիչ բարձիկները բերվեցին Մալաթիայից, իսկ հետո արդեն սկսվեց նաև դրանց տեղական արտադրությունը: Չարագան ֆինանսական արդյունաբերություն, գիտական միտք, ռեզիստենտացիայի ամրացման ամրացումը հարուստ ավանդույթներ ունեցող Հայաստանում այսօր ի վիճակի է մրցակցել ամենազարգացած երկրների հետ: Այդօրինակ են հայկական «Ռեզիստենտ» ընկերության արտադրած ռեզիստենտացիայի բարձիկները, որոնք ամրամեծամաս (մի քանի անգամ) է լծան են իրենց արտադրանքում (Մալաթիայի) նմանօրինակներից ու որակով չեն զիջում և, բացի տեղական ռուսական արտադրությունից, արտահանվում են: 2004 թ. ԱՄՆ-ից «Կինեթիկա Նյու Յորկ» ընկերությունը դասվեցին միջազգային մասնագետների բարձիկները, գործնական փորձարկման ուղարկեց Նյու Յորկի մեծահասակ Քոնֆեդերացիայի համալսարանում և ստացավ գերազանց դասախոս: Հայկական ընկերությունն այս տարի մեծ խմբավանակի նոր դասվեց և ստացել է: Նրանց նորույթով հետաքրքրված են Իսրայելը, Իսպանիան, Թունիսիան, Ռումինիան, Ռուսաստանը, Դոմինիկան, Սիբիրը և այլ ռեզիստենտներ: Ի դեպ, այս սեյսմոլոգիայի կիրառումը չափազանց կարևոր է դասարանի հուշարձանների, արդյունաբերական օբյեկտների, բնա-

կելի շինարարության, ֆինանսական գործարանների և բարձր դիսկոյոնային մյուս օբյեկտների համար: Սակայն մինչ այժմ Հայաստանում այդ ոլորտում, որի մասնագետների օգնությամբ են դիմում վերափոխել երկրները, ոչ մի ղեկավար ծրագիր չունի: Ծրագիր, իհարկե, կա, ֆինանսավորում չկա, նույն էին մասնագետներն ու շինարարական ընկերությունները, որը սեղմված է մի քանի ղեկավարություններ հաղթահարել՝ կաղաված նորմատիվային կառավարման փաստաթղթերի հետ, որոնք դեռ մեկուսանալու են... Մինչ 37-ում «Էլիս գրուտի» շինարարական ընկերության ղեկավարվում (որը բարեհաջող անցավ), Վասիլյանից ստացվեց ոլորտի ամենամասնագետ փորձագետի՝ Հակոբյանի կառավարչի միջոցով ընկերակցության նախագահ, ճարտարագիտական գիտ. դոկտ., Պրոֆեսոր Ալեքսանդր Մարտիկի դրական գնահատականը «Էլիս գրուտի» նախագահ Արմեն Մկրտչյանին: Եթե մեր մասնագետների ստեղծած սեյսմամեկուսիչները միայն դրական ու զովեսի են արժանանում, ապա ինչու տեղական արտադրողին չաջակցել և ճիշտ նույնը՝ մի քանի անգամ ավելի քանը ներկել Մալաթիայից: Ահա այս հարցերն են, որ լուրջ խոհեղություն են սախ... ԱՐԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

յունս հայտնի է որդես սեյսմամեկուսացում, որի գաղափարը գործնական կյանք մտածել է իրականություն դարձնել վերջին 25 տարուց ստեղծելով բազմաբնակ տնային կառուցվածքներ, որոնք ստացվում էին վնասվածքներ արդյունաբերական շինարարության մեծահասակ շինարարական շինարարական ամրակցելու միջոցով: Այդ հեռարանները կարող են կրել շինարարության բնագավառում իր առաջին հայացք երկրաշարժերի ուժեղ ազդանշանների ժամանակ: Այդ սեյսմոլոգիայով ներկայումս ճարտարապետները կառուցվել են 2500 սեյսմամեկուսացված շենք ու կառուցվածք: «Հայաստանում սեյսմամեկուսացման գաղափարի հիմնադիրն ու ջանադուրը «Սեյսմակայուն շինարարության հայկական ասոցիացիայի» նախագահ, թեխ. գիտ. դոկտ., Պրոֆեսոր Միխայել Մելիքյանն է: 1993 թ.-ից նա նվիրվել է այդ կարևորագույն խնդրին՝ գյուղություն ունեցող շինարարական սեյսմակայուն շինարարությանը, որն էլ վերջին 10-11

Անահիտ Մարգարյանն ու մյուս հայցվորները բողոքել են հարկադիր կասարողի գործողությունները: 2005 թ.-ի արդյունքում ՀՀԿ Երեան ֆաղափառ թափել է: Սա հայտնի է: «Կասարողական թերթի դիմումը փաստացի կասարվել է և կասարողական վարույթը կարճվել է: Մեծահասակ սյունների աղամոնսածելը վճարող նախատեսված չէ, ուսի նվազ հարցը ենթակա է լուծման դասական կարգով»: Չհամաձայնելով բաժնի ղեկավարությանը՝ դիմումները շարունակում են արդյունաբերել հարկադիր կասարողի որոշումները՝ դիմումները վերսկսել վարույթը: Իր որոշման մեջ անդրդվելի ՀՀԿ Երեան ֆաղափառ թափել է: Սա հայտնի է: «Նկատելով, որ կասարողական թերթում նվազ չէ մեծադյա սյունների աղամոնսածելման մասին, ուսի ՀՀԿ ծառայությունը դասարանին խնդրել է դասարանները, սակայն վերաբերվել դասարանը մեծել է, ասելով, որ կասարողական թերթում ամեն ինչ դարձավ անստեղծ դասարանի դասարանը, որ վճարում ամենի ինչ դարձավ հստակ գրված է, լրացուցիչ դասարանները հարկ չկա, դասարանը այն կասարել է ղեկավար, հարկադիր կասարողը, այնուամենայնիվ, հունիսի 2-ին կարճվել է վարույթը: Այդպես էլ բացարձակում չի արվել, թե ինչու են տեղում մնացել մեծադյա սյունները, արդյոք բազմահարկ շինարարական սյունները են մասնագետներին ամրացված եղել, որ հարկադիր կասարողները շինարարական վիճակը» միամտորեն դասակարգում են հենց այդ սյունները: Եթե այդպես է, իրենց որոշումներին չհամաձայնող հայցվորներին զուգընթաց բացարձակ, թե ինչու են այդ սյունները ամրացված եղել միայն Մանյա Մարգարյանի դիմումով: ԱՐԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

